

Інститут геодезії

ТРЕТЯК Корнилій Романович

Директор

Випускник геодезичного факультету (1979 р.). Доктор технічних наук, професор. Народився 13 квітня 1958 р. у м. Львові. Після закінчення Львівської політехніки за спеціальністю «Прикладна геодезія» розпочав трудову діяльність у стінах рідного інституту в галузевій науково-дослідній лабораторії геодезичного моніторингу та рефрактометрії. Працював на посадах інженера, молодшого та старшого наукового співробітника. У 1992 р. захистив кандидатську дисертацію «Оптимальне проектування планових геодезичних побудов». У 1993 р. перейшов на викладацьку роботу на посаду асистента кафедри вищої геодезії та астрономії Львівської політехніки, а протягом 1994–2000 рр. обіймав посади старшого викладача й доцента цієї ж кафедри. У 2001 р. Корнилій Романович вступив до докторантури, а через три роки захистив дисертацію «Оптимізація кінематичних геодезичних мереж». Після дострокового завершення навчання в докторантурі він повернувся на кафедру вищої геодезії та астрономії. У 2006 р. йому присвоєно вчене звання професора. За результатами конкурсу в 2007 р. К. Р. Третяка обрали директором Інституту геодезії.

Корнилій Романович виконує значну навчально-методичну та наукову роботу. На високому теоретичному й методичному рівні він викладає професійно-орієнтовані дисципліни для магістрів спеціалізації «Космічна геодезія», керує магістерськими дипломними роботами, аспірантами. Понад 10 років активно працює над вихованням молодих науковців і підготовкою педагогічних кадрів.

З 2006 р. К. Р. Третяк очолює галузеву науково-дослідну лабораторію геодезичного моніторингу та рефрактометрії, керує багатьма бюджетними й госпдоговірними темами.

Професор Третяк був учасником 8-ої та 10-ої антарктичних експедицій і заснував у районі української станції

«Академік Вернадський» високоточну геодезичну мережу. Під його безпосереднім керівництвом проведено два цикли повторних GPS-вимірів на цій мережі, за результатами яких уточнено місцезнаходження тектонічного розлому протоки Пенола та розроблена його геодинамічна модель, визначено локальні швидкості руху земної кори у регіоні архіпелагу Аргентинські острови. Під керівництвом К. Р. Третяка було встановлено складові векторів зміщень Антарктичної тектонічної плити.

Іншим напрямом наукових досліджень професора є визначення та прогноз деформацій інженерних споруд АЕС, ТЕС та ГЕС. Ці пошуки включені до Державної науково-технічної програми (ДНТП 2002) Міністерства освіти і науки України як «Розробка технологій для подовження ресурсу, підвищення рівня безпеки та енергоефективності потужних енергоблоків ТЕС, ГЕС і АЕС».

Наукові дослідження К. Р. Третяка опубліковані у понад 150 наукових працях, двох монографіях, захищені 8 авторськими свідоцтвами і патентами.

Корнилій Романович є головою спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій за спеціальностями «Геодезія, фотограмметрія та картографія» і «Кадастр та моніторинг земель», головою вченої ради Інституту геодезії і членом вченої ради Національного університету «Львівська політехніка», заступником голови науково-методичної комісії напряму «Геодезія, картографія та землеустрій» Міністерства освіти і науки України, головним редактором міжвідомчого науково-технічного збірника «Геодезія, картографія і аерофотознімання», заступником головного редактора наукового журналу «Геодинаміка» та членом редколегії науково-технічних журналів «Вісник геодезії та картографії», а також «Інженерна геодезія».

Інститут веде свій вік від 24 січня 1945 р., коли було засновано геодезичний факультет Львівського політехнічного інституту, що продовжив кращі традиції львівської геодезичної школи, започатковані ще у XVIII ст.

У Львівській політехніці викладання геодезії розпочалося з 1844 р.

Усього протягом 1896–2008 рр. випущено близько 8000 фахівців. Серед них видатні вчені Е. Вількевич, М. Пашкевич, Ю. Кожуховський, Т. Каліш, М. Врона, Ч. Камеда, Т. Блахут, К. Вайгель, І. Ф. Монін, А. Л. Островський, Я. С. Яцків, В. С. Кислюк, М. Р. Андронатій, Й. В. Джунонь, П. І. Баран, Я. М. Костецька, П. В. Павлів, О. Л. Дорожинський, Б. М. Джуман, О. М. Марченко, Л. М. Перович, П. М. Зазуляк, І. С. Тревого, П. Г. Черняга, П. Д. Двуліт, Ф. Д. Заблоцький, О. І. Мороз, Х. В. Бурштинська, К. Р. Третьяк, С. Г. Савчук, В. М. Глотов.

Понад 60 відсотків керівників геодезичних підприємств колишнього СРСР були випускниками геодезичного факультету: А. Л. Боднар, П. О. Романишин, Ф. В. Кость, О. М. Колісник, А. В. Шах, Л. Л. Мазуркевич, П. Ю. Бурбан, О. В. Юськевич, В. Г. Гулкевич, Ю. В. Попов, В. М. Гнатишин, М. Г. Хемій, М. Д. Шевня, Г. С. Таразевич, П. І. Похальчук, О. П. Нікітенко. Нині в Україні 50 відсотків геодезичних підприємств також очолюють його випускники: В. І. Гончаренко, І. В. Калинич, І. І. Продавець, Б. Ф. Малюга, Б. І. Романюк, Ю. С. Шестопал, В. Б. Лемик, А. М. Приймак, М. Д. Костів, І. М. Смілка, В. К. Тягур, В. М. Маніліч, О. Ф. Ладан, І. М. Заєць.

Значний внесок у розвиток львівської школи геодезії зробили декани геодезичного факультету та директор Інституту геодезії: доцент А. Д. Моторний (1945–1951), професор М. К. Мигаль (1951–1957), доценти О. В. Завадовський, (1957–1961), В. О. Коваленко (1961–1966), Т. Н. Чалюк (1966–1978), Д. І. Масліч (1978–1981), М. І. Кравцов (1981–1992), професор П. М. Зазуляк (1992–2007).

Нині в інституті працюють 16 докторів наук, професорів і 29 кандидатів наук, доцентів. Загальна кількість докторів наук становить понад 60 відсотків від загальної кількості працюючих в Україні докторів наук за спеціальностями «Геодезія, фотограмметрія та картографія» і «Кадастр та моніторинг земель». В Інституті геодезії навчається понад 600 студентів денної та заочної форми навчання. Їх підготовку забезпечують шість кафедр: геодезії (професор О. І. Мороз), теорії математичної обробки геодезичних вимірів (професор П. М. Зазуляк), вищої геодезії та астрономії (професор Ф. Д. Заблоцький), інженерної геодезії (профе-

сор Я. М. Костецька), фотограмметрії та геоінформатики (професор О. Л. Дорожинський), кадастру територій (професор Л. М. Перович).

Інститут геодезії готує бакалаврів, спеціалістів і магістрів базового напрямку «Геодезія, картографія і землеустрій» за спеціальностями і спеціалізаціями: геодезія (геодезія, космічна геодезія), фотограмметрія, геоінформаційні системи, землеустрій та кадастр (оцінка землі та нерухомого майна, земельні та майнові відносини, управління територіями).

Кафедра геодезії

Це найстаріша геодезична кафедра в Україні, яка створена ще у 1871 р. Першим завідувачем її був асистент Чеського вищого технічного училища у м. Празі Домінік Зброжек.

З надбанням наукового та педагогічного потенціалу кафедра геодезії та сферичної астрономії у 1894 р. поділяється на кафедру геодезії (з такою назвою існує й сьогодні) та кафедру сферичної астрономії і вищої геодезії, які очолили відповідно професори С. Відт та В. Ласка. В цей період починають виходити перші підручники з геодезії.

У 1912 р. кафедру геодезії очолив один з найвідоміших учених-геодезистів Західної України того часу — професор К. Вайгель і завідував нею майже 30 років.

Починаючи з 1952 р., коли колектив кафедри поповнився молодими викладачами—випускниками факультету, за пропозицією А. Д. Моторного тут почали вивчати проблеми впливу зовнішнього середовища на результати геодезичних вимірювань (Д. І. Масліч, А. Л. Островський, Л. С. Хижак, М. К. Дрок, І. Н. Кметко, С. І. Плахотний, М. І. Кравцов, Р. М. Тартачинський та інші).

У 1966 р. було створено першу галузеву лабораторію з вивчення атмосферних впливів на астрономо-геодезичні вимірювання. Першим науковим керівником лабораторії став професор М. К. Мигаль, а теми вели доценти Д. І. Масліч, А. Л. Островський та Л. С. Хижак.

Наприкінці 70-х — початку 80-х років спостерігалось поживлення наукової діяльності кафедри: кількість

Колектив кафедри геодезії. Зліва направо стоять: В. М. Новосад, В. Л. Тарнавський, В. І. Муха, Ж. Ю. Муха, Ж. С. Канарська, І. Н. Кметко, О. І. Мороз, А. Л. Островський, І. С. Тревого, І. Ф. Гарасимчук, В. О. Літинський, С. Г. Власенко. Сидять: В. І. Ващенко, Т. Г. Шевченко, О. М. Грабазей, В. М. Колгунов, Е. М. Євсєєва, О. В. Кіселик

госпдоговірних тем розширилась до 10, обсяг робіт сягав 200–250 тис. крб. на рік. У 1975 р. науковим керівником галузевої лабораторії став професор А. Л. Островський і відтоді вона стає невід'ємною частиною кафедри геодезії. За час свого існування ГНДЛ-18 виконала понад 200 госпдоговірних науково-дослідних тем. Серед замовників лабораторії були ГУГК СРСР, Академія наук СРСР, Міністерство оборони, Міністерство освіти, Державний комітет з науки та техніки, підприємства Міністерства енергетики, атомної енергетики, ГАЗпрому та ін. Кількість штатних працівників досягла 18 осіб.

Зі становленням України як незалежної самостійної держави, внаслідок економічних і соціальних змін зазнала певної трансформації наукова тематика лабораторії. Перед новоствореним ГУГК України постали невідкладні державні завдання, пов'язані з приватизацією земель, створенням сучасних супутникових геодезичних мереж, розробленням новітніх технологій топографічного знімання, створенням банку даних та багато інших.

Все це зумовило необхідність реорганізації лабораторії, що на сьогодні має статус інститутської і називається «Лабораторія геодезичного моніторингу та рефрактометрії». Тут розроблені методичні вказівки «Створення геодинамічних полігонів на АЕС» та виконано низку важливих наукових госпдоговірних тем. На сьогодні, у зв'язку з успіхами лабораторії можна впевнено говорити про народження нової наукової школи, а саме — школи математичної оптимізації класичних і просторових (супутникових) мереж.

За останні роки кафедра досягла значних успіхів у галузі розробки методів і засобів геодезичного забезпечення монтажу та ремонту великогабаритного технологічного обладнання. Виявилось, що геодезичні методи не тільки дозволяють ставити технологічне обладнання в проектне положення, але й прогнозувати його тривалість, працездатність. А це — новий, перспективний напрямок в інженерній геодезії.

Нині на кафедрі працюють 4 доктори та 4 кандидати наук. Співробітники підрозділу готують спеціалістів у трьох інститутах Львівської політехніки: інституті геодезії, інституті будівництва та інженерії довкілля, інституті архітектури. Вони читають курси лекцій з «Топографії», «Геодезії», «Топографічного креслення», «Інженерної геодезії», «Геодезичних приладів».

Пріоритетним напрямом наукової діяльності кафедри є врахування атмосферних впливів на точність астрономо-геодезичних вимірювань. Львівська «школа рефракції», започаткована професором А. Л. Островським, визнана не лише в Україні, а й в усьому світі. Її засновник заслужено став відомим ученим, що досяг успіхів у вирішенні однієї з найскладніших геодезичних проблем. Під редакцією професора А. Л. Островського, за участю професора

О. І. Мороза та аспіранта В. Л. Тарнавського видано підручник «Геодезія».

Завдяки професорові Т. Г. Шевченку, який має понад 30 авторських свідоцтв, кафедра досягла значних успіхів у галузі розробки методів і засобів геодезичного забезпечення монтажу та ремонту великогабаритного технологічного обладнання.

Значний вклад у розробку найвигідніших методів побудови геодезичних мереж у міських умовах вніс професор І. С. Тревого. За його ініціативи на Яворівському військовому полігоні створений один з найточніших в Україні еталонних базисів для атестації сучасних геодезичних приладів.

За редакцією доцента В. О. Літинського на кафедрі вперше в Україні підготовлено та видано «Геодезичний енциклопедичний словник».

Доценти І. Ф. Гарасимчук, В. І. Муха, старший викладач В. М. Колгунов, асистенти О. В. Кіселик, В. Л. Тарнавський, Н. П. Ярема гідно продовжують кращі традиції своїх попередників у науковій та педагогічній роботі.

За весь час на кафедрі підготовлено та захищено 53 докторські та кандидатські дисертації, опубліковано 26 монографій і підручників та понад 700 наукових статей. Більше 20 років кафедра є опорною для геодезичних кафедр Західного регіону України.

Кафедра вищої геодезії та астрономії

28 грудня 1894 р. із кафедри геодезії і сферичної астрономії відокремилась кафедра сферичної астрономії і вищої геодезії, яку очолив В. Ляска — астроном, геодезист, геофізик, сейсмолог. З 1899 р. при кафедрі почала функціонувати астрономічна обсерваторія і метеорологічна станція, а з 1901 р. запрацювала сейсмічна станція. Упродовж 1909–1941 рр. кафедру очолював професор Л. Грабовський — відомий геодезист і астроном. Наступним завідувачем кафедри став професор Ю. Різнер — геодезист і астроном. Протягом 1941–1944 рр. він керував обсерваторією і сейсмічною станцією.

*Колектив кафедри вищої геодезії та астрономії.
Зліва направо: І. М. Цюпак, О. М. Баланда, К. Р. Третяк, П. Д. Дзуліт,
Б. Б. Паляниця, Ф. Д. Заблоцький, О. М. Марченко, С. Г. Савчук, О. М. Денисов*

Супутникові геодезичні виміри на архіпелагу Аргентинські острови (Антарктида) проводить професор К. Р. Третяк

У 1945 р. у Львівському політехнічному інституті організовано геодезичний факультет. Кафедру астрономії та вищої геодезії очолив професор О. Кобилін. У 1949 р. завідувачем кафедри став професор М. Мигаль. У 1968 р. кафедра астрономії і вищої геодезії була розділена на дві: вищої геодезії і гравіметрії, яку очолив М. Мигаль, та космічної геодезії і астрономії (завідувач професор А. Буткевич). Одночасно до кафедри космічної геодезії і астрономії приєднано геологічну секцію.

У 1974 р. ці кафедри знову об'єднали в одну — вищої геодезії і астрономії. Очолив створену кафедру доцент В. Коваленко. З 1985 р. нею керує професор Ф. Заблоцький.

На сьогоднішній день кафедра вищої геодезії та астрономії випускає фахівців за спеціалізацією «Космічна геодезія» спеціальності «Геодезія». Навчальний процес і науково-дослідні роботи тут забезпечують 5 професорів, докторів наук і 3 доценти, кандидати наук. Кафедра веде низку основних курсів: «Геодезична астрономія», «Космічна геодезія», «Супутникова геодезія», «Вища геодезія», «Гравіметрія», «Основи морської геодезії та навігації», «Фізична геодезія», «Фізика Землі з основами геодинаміки», «Сучасні методи визначення топографічної поверхні Світового океану», «Створення геодезичних мереж сучасними космічними технологіями» тощо.

Основним науковим напрямом кафедри є дослідження фігури і гравітаційного поля Землі та їхні зміни з часом на основі обробки високоточних астрономо-геодезичних, супутникових і гравіметричних вимірів.

Завідувач кафедри професор Федір Дмитрович Заблоцький працює на викладацькій роботі в університеті з 1971 р. на кафедрі геодезії. У 1985 р. очолив кафедру вищої геодезії та астрономії. У 2002 р. захистив докторську дисертацію «Моделювання впливу атмосфери на астрономо-геодезичні виміри в полярних регіонах». Опублікував понад 220 наукових праць.

Професор кафедри Третяк Корнилій Романович працює в університеті з 1979 р., на кафедрі — з 1993 р. Опублікував понад 150 наукових праць та підготував трьох кандидатів наук.

Професор кафедри Петро Дмитрович Двудіт працює в університеті з 1966 р. У 2000 р. захистив докторську дисертацію «Методи врахування впливу геофізичних факторів на варіації гравітаційного поля Землі». Опублікував понад 110 наукових праць, один підручник і конспект лекцій. Наукові роботи присвячені дослідженню визначення фігури та зовнішнього гравітаційного поля Землі. Тривалий час був членом Міжвідомчої комісії при президії Академії наук колишнього СРСР з вивчення неприливних змін прискорення вільного падіння.

Професор кафедри Олександр Миколайович Марченко працює в університеті з 1974 р., з 2003 р. — на кафедрі вищої геодезії та астрономії. У 1991 р. захистив докторську дисертацію «Моделювання зовнішнього гравітаційного поля Землі на основі теорії потенціалів нецентрального мультиполів». Підготував 7 кандидатів і доктора наук, опублікував монографію та майже 200 наукових праць, третина з яких видана за кордоном.

Професор кафедри Степан Григорович Савчук працює тут із 1990 р. У 2005 р. захистив докторську дисертацію «Основи формування геодезичної референційної системи України». Опублікував 150 наукових праць, автор двох підручників спільної монографії, підготував одного кандидата наук.

Доцент, заступник завідувача кафедри Олександр Миколайович Денисов працює в університеті з 1974 р., на кафедрі — з 1975 р. У 1989 р. захистив кандидатську дисертацію «Визначення азимута з польових фотографічних спостережень Сонця». Йому належить понад 60 наукових праць і конспект лекцій.

Доцент Ігор Михайлович Цюпак працює в університеті з 1981 р., а на кафедрі — з 1990 р. У 2000 р. захистив кандидатську дисертацію «Визначення параметрів обертання Землі та їх похідних за лазерними спостереженнями ШСЗ». Опублікував понад 40 наукових праць.

Доцент Богдан Борисович Паляниця після закінчення Львівського політехнічного інституту протягом 1990–1993 рр. навчався в аспірантурі на кафедрі вищої геодезії та астрономії, упродовж 1993–1995 рр. працював молодшим науковим співробітником ГНДЛ-93 Львівської політехніки, з 1995 р. — на кафедрі. У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію «Методи визначення атмосферної поправки у супутникові виміри в оптичному та радіодіапазонах». Опубліковано ним 40 наукових та науково-методичних праць.

Кафедра інженерної геодезії

Організована в 1952 р. з працівників кафедри астрономо-геодезії, які вели дисципліни, передбачені навчальним планом підготовки фахівців з інженерної геодезії. Першим завідувачем кафедри був доцент Олександр Васильович Заводовський, який мав великий досвід створення державних геодезичних мереж, займався науковими дослідженнями з цієї тематики та викладав розділи геодезії, де розглядаються питання створення державних планових та висотних мереж. За ініціативи О. В. Заводовського на кафедрі відкрили нову спеціальність — «Аерофотогеодезія», і в 1956 р. на цю спеціальність проведено перший набір студентів. Згодом (1963 р.) від

*Колектив кафедри інженерної геодезії.
Зліва направо стоять: Б. І. Волосецький, А. Л. Церклевич, С. Л. Петров,
Ю. П. Дейнека, Ю. О. Ситник, І. М. Торопа, М. Г. Оліяр, Р. Б. Грималюк,
сидять: О. М. Смірнова, Л. М. Янків-Вітковська, Я. М. Костецька, Г. Печенкіна*

кафедри інженерної геодезії відокремилася кафедра, що готувала фахівців цієї з аерофотогеодезії.

У 1962 р. кафедру інженерної геодезії очолив доцент Іван Федорович Монін, який у 1967 р. захистив докторську дисертацію. У 1993 р. І. Ф. Монін видав перший україномовний підручник «Вища геодезія», яким користуються студенти й сьогодні.

1966 року доцента кафедри інженерної геодезії Тимофія Никифоровича Чалюка обрали деканом геодезичного факультету. За його ініціативи та керівництва був створений новий навчально-дослідний полігон у м. Бережани.

У 1985 р. кафедру очолив доцент Роман Максимович Тартачинський. Йому вдалося суттєво поліпшити оснащення лабораторій кафедри, створити нові навчальні лабораторії.

Із 1994 р. кафедрою став керувати професор Л. М. Перович, який був ініціатором відкриття нової спеціальності — «Землевпорядкування і кадастр». У 2002 р. на виконання ухвали Вченої ради університету від кафедри відділилася кафедра кадастру територій, а базовій кафедрі залишено попередню назву — кафедра інженерної геодезії. Її очолила доктор технічних наук, професор Яромира Михайлівна Костецька.

Нині на кафедрі працюють доценти Ю. П. Дейнека, С. А. Клим, О. М. Смірнова, І. М. Торопа, А. Л. Церклевич, Б. І. Волосецький, Л. М. Янків-Вітковська, А. Я. Кульчицький та В. М. Верніковський; кандидат технічних наук, ст. викл. О. С. Заєць, асистент С. Л. Петров та викладач-стажист Ю. І. Голубінка.

Професор Я. М. Костецька у 1968 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук «Оцінка точності суцільних геодезичних мереж трилатерації», а в 1988 — докторську дисертацію «Методика створення мереж трилатерації підвищеної точності». Вона автор близько 100 наукових публікацій.

Доцент Ю. П. Дейнека у 1977 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук

«Використання супутникових, геодезичних та астрономічних даних для створення глобальних механічних моделей Землі». Займається вивченням гравітаційного поля Землі та використанням його параметрів для визначення тривимірного розподілу густини в земних надрах. У нього близько 70 наукових статей.

Кандидат технічних наук, доцент Б. І. Волосецький у 1972 р. захистив дисертацію «Кінематичні та динамічні характеристики поверхневих сейсмічних хвиль і будова земної кори Карпатського регіону». Нині проводить дослідження з моніторингу динаміки руслових процесів на ріках Карпатського регіону, опублікував близько 60 статей.

Доцент А. Л. Церклевич у 1980 р. захистив дисертацію на здобуття нау-

кового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження гравітаційного поля, фігури та внутрішньої будови Марса за даними космічних досліджень». Працює над докторською дисертацією «Розробка методів і моделей вивчення гравітаційного поля, напружено-ізостатичного стану та горизонтального розподілу густини в надрах Землі та планет». Опублікував близько 90 статей.

Доцент С. А. Клим у 1985 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук — «Геодезична рефрактометрія для тригонометричного нівелювання з використанням еквівалентних висот». У доробку має близько 40 статей.

Доцент Л. М. Янків-Вітковська у 1999 р. захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження постійної загасання фраунгофферових ліній атмосфери Сонця». Нині досліджує вплив діяльності Сонця на результати телеметричних вимірювань. Має близько 30 статей.

Кандидат технічних наук, доцент О. М. Смірнова у 2002 р. захистила дисертацію «Оптимізація карт градієнтів сучасних вертикальних рухів земної поверхні гірських систем Східної Європи». Продовжує досліджувати динаміку просторових рухів земної поверхні та моніторинг руслових процесів рік Карпатського регіону. Опублікувала близько 25 статей.

Доцент І. М. Торопа у 2005 р. захистив дисертацію «Вплив регіональних властивостей тропосфери на результати GPS-спостережень» і здобув науковий ступінь кандидата технічних наук. Продовжує дослідження для вдосконалення методики супутникових спостережень при виконанні інженерно-геодезичних робіт. Має 15 публікацій.

Доцент А. Я. Кульчицький у 1986 р. захистив дисертацію «Геологія та умови утворення соленосних мас Передкарпатського та Закарпатського неогенових прогинів», кандидат геолого-мінералогічних наук.

Доцент В. М. Верніковський у 1976 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата геолого-

мінералогічних наук «Доордовицькі відклади Львівського палеозойського прогину і умови їх осадоногодження». Досліджує розповсюдження, мінеральний склад та умови утворення доордовицьких відкладень для прогнозу перспектив нафтогазоносності Львівського палеозойського прогину. Опублікував 40 статей.

Асистент О. С. Заяць у 2006 р. захистив дисертацію «Моделювання топографії, будови та внутрішнього гравітаційного поля Місяця» та здобув науковий ступінь кандидата технічних наук. Опублікував 25 статей.

Асистент С. Л. Петров займається метрологічними дослідженнями геодезичних приладів. Має 8 публікацій.

При кафедрі діє галузева науково-дослідна лабораторія ГНДЛ-102, створена за ініціативи професора Я. М. Костецької в 1994 р. з метою впровадження супутникових спостережень в інженерно-геодезичні роботи.

Науковці кафедри беруть участь в організації та проведенні всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій, виступають з цікавими доповідями на зібраннях, що проводяться в Україні та за її межами.

Кафедра згідно з підписаними умовами співпрацює з науковцями Центру космічних досліджень Польської Академії наук, Природознавчого університету м. Вроцлава (Польща), Ризького технологічного університету (Латвія) та ін.

Кафедра фотограмметрії та геоінформатики

Становлення фотограмметрії як науки й широке її застосування для створення топографічних карт та розв'язання різноманітних наукових і прикладних завдань розпочалося в Національному університеті «Львівська політехніка», як і в наукових закладах інших країн світу, в кінці XIX — на початку XX ст. У Львові розвиток фотограмметричних методів пов'язаний насамперед з іменами професорів В. Ласки і К. Вайгеля. У 1899 р. тут видано книгу В. Ласки «Фотограмметрія» — одну з перших праць у цій галузі в Європі. Ентузіастом та пропагандистом фотограмметричних методів у Львівській політехніці був професор К. Вайгель, який 1912 р. очолив кафедру геодезії, відкриту в Політехніці ще в 1871 р. Під його керівництвом у 20–30-х роках виконувалися аерофотознімальні роботи, на основі яких складено топографічну карту Польщі. На кафедрі геодезії працював також професор Є. Вільчевич (згодом завідувач цієї кафедри), предметом наукових зацікавлень якого також стали фотограмметричні методи отримання інформації про об'єкт. У 1946 р. професора Є. Вільчевича було звільнено з посади завідувача кафедри, а його місце зайняв доцент М. Груздьов. Професор Є. Вільчевич виїхав до Польщі й там організував підготовку фотограмметристів.

Із бібліографічних каталогів, виданих Львівською політехнікою до

війни, дізнаємось про значну видавничу діяльність її професорів. Зокрема, К. Вайгель видавав наукові праці польською, німецькою, французькою мовами. Це сприяло широким контактам Політехніки з відомими навчальними закладами Європи.

Після приходу радянської влади Політехніка була реорганізована у Львівський політехнічний інститут. У січні 1945 р. на базі геодезичних кафедр було відкрито єдиний в Україні геодезичний факультет із спеціальностями «Геодезія» та «Картографія». На факультеті функціонували кафедри геодезії, вищої геодезії, астрономії, фотограмметрії, картографії, геофізики та геофізичних методів розвідки. Розвиток кафедр післявоєнного періоду пов'язаний з геодезистами: професором М. К. Мигалем, доцентом А. Д. Моторним, який став деканом факультету, доцентом М. І. Груздьовим та ін. З 1952 по 1957 р. факультет очолював професор М. К. Мигаль.

У 1947 р. кафедру об'єднали з кафедрою геодезії, а кафедру картографії — з кафедрою астрономії. У 1950 р. замість «картографів» починають випускати спеціалістів з інженерної геодезії. У 1951 р. геодезичний факультет об'єднали із геологорозвідувальним, а через рік тут створено кафедру інженерної геодезії, куди увійшли дисципліни фотограмметричного профілю.

Розвиток фотограмметрії у Львівській політехніці кінця 50-х — початку 60-х років насамперед пов'язаний з іменем доцента, кандидата технічних наук Юрія Миколайовича Панкратьєва — учня видатного фотограмметриста СРСР професора О. С. Скірідова. Випускник Московського інституту інженерів геодезії, аерознімання й картографії, вмілий педагог, Ю. М. Панкратьєв з 1957 р. читав фотограмметрію на всіх курсах, а також прислужився до створення ряду спеціальних лабораторій: фототрансформування, топографічних стереометрів, лабораторії універсальних приладів.

За рекомендацією Ю. М. Панкратьєва на запрошення Політехніки на викладацьку роботу з м. Куйбишева приїхав фахівець-фотограмметрист, кандидат технічних наук, доцент Борис Сергійович Пузанов. Його наукові

Викладачі кафедри фотограмметрії та геоінформатики зі студентами

зацікавлення були пов'язані з методикою фототрансформування аерознімків і фототеодолітним зніманням.

На кафедрі інженерної геодезії була організована «фотограмметрична група», до якої належали згадані Ю. М. Панкратьев, Б. С. Пузанов, а також кандидат технічних наук Орест Степанович Макар, старший викладач Григорій Устинович Кравченко, асистент Віктор Михайлович Сцельников і доцент Володимир Іванович Кибальников — фахівець з наземного фототеодолітного знімання, який почав працювати на кафедрі з 1952 р.

У 1959 р. на основі геодезичних кафедр знову створили геодезичний факультет. Перший випуск аерофотогеодезистів здійснено в 1961 р. Тоді кваліфікацію інженерів-аерофотогеодезистів здобули нинішній професор Московського державного університету ім. Ломоносова, доктор технічних наук Б. А. Новаковський, доктор технічних наук, професор Я. М. Костецька, професор Х. В. Бурштинська (Національний університет «Львівська політехніка»), головний спеціаліст «Укргеодезкартографії» Б. М. Онисько та ін.

У жовтні 1963 р. було створено кафедру аерофотогеодезії. Її очолив картограф, кандидат технічних наук, доцент Олексій Станіславович Лисичанський.

З організації випускової кафедри збільшується набір на спеціальність і з 1963 р. він становить дві групи. Упродовж 1963–1966 рр. на асистентські посади запрошували випускників Львівської політехніки — Х. В. Бурштинську, О. Л. Дорожинського, І. І. Міщенко. У ці роки діяльність кафедри забезпечували завідувач, три доценти, один старший викладач, три-чотири асистенти.

У 1965–1966 навчальному році звільнилися Ю. М. Панкратьев та В. І. Кибальников. Кафедра переживала кадрову скруту. Щоб хоч трохи стабілізувати ситуацію, запросили старшого викладача Тамару Людвигівну Краєвську — досвідченого педагога та висококваліфікованого фотограмметриста. Вона відтоді успішно працювала тут близько 25 років.

Фактично новий етап у розвитку фотограмметрії в Україні розпочався з приїздом до Львова доктора технічних наук, професора Віктора Яковича Фінковського. Він очолив кафедру в 1967 р. і понад 20 літ нею завідував. Під його керівництвом кафедра стала престижним підрозділом фотограмметричного профілю в СРСР. Тут працювали 10–12 викладачів, діяла науково-дослідна лабораторія, в якій 15 наукових співробітників виконували госпдоговірні теми.

У цей період функціонування кафедри її викладачі захистили одну докторську (О. С. Лисичанський) та 8 кандидатських дисертацій.

Людина непересічного наукового та педагогічного хисту, В. Я. Фінковський сприяв зміцненню престижу кафедри, оскільки тоді виконувався значний обсяг науково-дослідних робіт, результати яких високо оцінили замовники. Ці розробки отримали нагороди від ВДНГ.

Ще в кінці 60-х — на початку 70-х років кафедра отримала шість стереопроєктів СПР-3, дев'ять стереографів СД-3 і могла конкурувати в цьому плані із стереоцепами деяких аерогеодезичних підприємств. Для проведення фототеодолітного знімання та обробки наземних

знімків придбано фототеодоліт Photheo 13/18, стереокомпаратор «К. Цейсс» та стереоавтограф. Деяко пізніше закупили стереометрограф, стекометр, монокомпаратор та ін.

У ці саме роки значно поліпшилася науково-дослідна робота студентів.

Кращі студентські роботи направляли на Всесоюзний та Республіканський конкурси наукових робіт. Упродовж 1971–1980 рр. різні форми нагород отримали 16 студентів кафедри. Всього ж за цей період кафедра підготувала 448 спеціалістів, з них 28 отримали дипломи з відзнакою.

У 1988 р. кафедру очолив тодішній декан геодезичного факультету доцент Микола Іванович Кравцов.

У цьому ж році захистив докторську дисертацію О. Л. Дорожинський. Через рік йому присвоюють звання професора і він стає завідувачем кафедри аерофотогеодезії, яка в 2003 р. стала називатися «фотограмметрії та геоінформатики». З іменем О. Л. Дорожинського пов'язаний новітній період розвитку кафедри. Утверджується новий напрям діяльності, що базується на створенні автоматизованих фотограмметричних систем і технологій.

У фотограмметрії ще в середині 80-х років чітко накреслилися тенденція відмови від аналогових методів опрацювання знімків та перехід до аналітичної фотограмметрії. Це означало, що основним вимірювальним приладом є стереокомпаратор, а засобом для фотограмметричних опрацювань і побудов — обчислювальна техніка, як тепер прийнято називати, комп'ютер. Наукова діяльність професора Дорожинського ще з 1965 р. пов'язана з аналітичною фотограмметрією, і це значно спростило вирішення складних науково-методологічних проблем з комп'ютеризації навчального процесу.

Зростала також наукова кваліфікація викладачів кафедри. Кандидатами технічних наук стають Д. М. Турук, В. М. Глотов, О. В. Тумська, І. З. Колб, Є. І. Смірнов. Колишні аспіранти професора Фінковського захищають докторські дисертації: В. М. Мельник (1995) та Р. М. Рудий (1999 р.).

Продовжуючи традиції професора Фінковського, О. Л. Дорожинський активно здійснює науково-дослідну роботу із впровадженням отриманих результатів у виробничу діяльність підприємств Міністерства геології та Міністерства кольорової металургії СРСР.

Завідувач кафедри професор О. Л. Дорожинський із представниками фірми Leica

Відкриття міжнародної науково-технічної конференції

У 1989 р. професор Дорожинський виступив з ініціативою відкриття в СРСР нової інженерної спеціальності — «Геоінформаційні системи і технології» (ГІС).

Усвідомлюючи, що народному господарству держави потрібні такі фахівці, кафедра готує одну групу з ГІС та одну — з фотограмметрії.

Викладачі О. Л. Дорожинський, Н. М. Москаль, М. Т. Процик, О. В. Тумська проводять величезну методичну роботу зі становлення нової спеціальності. Створюється модель фахівця, навчальні плани, вводяться нові лекційні курси. Перший випуск за спеціальністю ГІС відбувся в 1996 році і відповідні дипломи отримало 15 випускників.

Спеціальність «Аерофотогеодезія» теж потребувала певних змін. Це стало очевидним у середині 90-х років, коли з'явилися персональні комп'ютери з великим обсягом пам'яті та високою швидкодією. Технологічно стало очевидним, що відтепер домігантою виступає цифрова фотограмметрія: комп'ютер став і вимірювальним, і обчислювальним засобом. Громіздкі та дорогі прилади (стереопроектори, стереографи тощо) замінюються комп'ютерною технікою, цифровими фотограмметричними системами (станція сканування фотознімків та цифрова фотограмметрична станція — ЦФС). Тому кафедра переорієнтовує навчальний процес на нові технології, отримує кілька ЦФС від Державного науково-виробничого підприємства «Геосистема» (м. Вінниця), сама займається створенням програмних продуктів. Водночас вводяться нові курси: «Аналітична та цифрова фотограмметрія» (О. Л. Дорожинський), «Цифрова обробка зображень» (О. В. Тумська), «Електроніка у фотограмметрії» (В. М. Глотов), «Аерокосмічне знімання та дистанційне зондування» (Х. В. Бурштинська, Д. М. Турук) та ін.

У 1992 р. при університеті «Львівська політехніка» відкрито Військовий інститут. Кафедра здійснює підготовку військових топографів за спеціальністю «Фотограмметрія», перший випуск яких відбувся у 1997 р.

Розуміючи потреби держави у військових фахівцях, необхідність враховувати специфіку підготовки військових кадрів, кафедра тісно співпрацює із керівним складом III факультету та кафедри топогеодезичного забезпечення військ (ТГЗ) Військового інституту.

Упродовж 1990–2003 рр. викладачами кафедри видано понад 80 методичних розробок до лабораторних, курсових і дипломних робіт.

Становлення інженерної освіти в незалежній Україні вже на початку 90-х років зіткнулося зі значною проблемою — необхідно було сформувати термінологічну базу для дисциплін геодезичного профілю. Державний комітет України зі стандартизації (Держстандарт) відкрив у Львівській політехніці Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології, що провів протягом 1992–2002 рр. шість міжнародних наукових конференцій, у яких взяли участь викладачі кафедри.

Видавнича діяльність підрозділу в цей період досить багатогранна. Окрім згаданих публікацій, вийшов у світ перекладений Зоряною Кузик (з німецької мови) підручник «Фотограмметрія» австрійського професора К. Крауса. Колективом авторів під керівництвом О. Дорожинського підготовлено до видання восьмимовний «Словник з картографії, фотограмметрії та аерокосмічного знімання». Викладачі кафедри Х. Бурштинська, І. Гудз та О. Дорожинський є співавторами виданого в 2002 р. «Геодезичного енциклопедичного словника» — унікального наукового видання.

Наукова діяльність кафедри в останні роки суттєво активізувалась. У 1997 р. професор Дорожинський сформував концепцію навігаційно-цифрової фотограмметрії. У рамках цієї тематики захистив кандидатську дисертацію І. З. Колб; докторську дисертацію, пов'язану з цифровим моделюванням рельєфу, завершила професор Х. В. Бурштинська; на завершальній стадії перебувають кандидатські дисертації Т. М. Процика, Н. М. Москаль, Ю. В. Шкурченка.

Одним із пріоритетних напрямів наукової діяльності кафедри є дослідження доцента В. М. Глотова стану берегової лінії та льодовиків на антарктичній станції «Академік Вернадський».

Період 1994–2003 рр. характеризується активною міжнародною діяльністю: участь у міжнародних конференціях, підписання угод про співпрацю з європейськими університетами, довго- і короткострокові закордонні відрядження та стажування, організація власних наукових конференцій міжнародного рівня.

П'ятеро викладачів кафедри пройшли довготривале стажування за кордоном: О. Дорожинський (Швеція), З. Кузик (Австрія), Л. Бабій (Швеція), Н. Грицьків (Чехія), Н. Москаль (Швейцарія).

У червні 2003 р. відбулася 4-та Міжнародна науково-практична конференція «Кадастр, фотограмметрія, геоінформатика — сучасні технології та перспективи розвитку», ініціатором якої, як і трьох попередніх, є кафедра.

У різні періоди потужно сприяли функціонуванню кафедри інженери та завідувачі лабораторіями: М. К. Ануфрієв, Є. Є. Соловійов, В. Г. Єфіменко, М. О. Рудюк, О. С. Бачинська, А. В. Фінковський, Я. В. Хлян, А. Г. Єршов, Б. І. Ніколін та ін. Нині на кафедрі працюють молоді інженери Т. Я. Льків, Т. Романишин, І. Варениця, Б. Четверіков та ін.

У кращі роки економічного процвітання держави кафедра мала дві наукові лабораторії, у яких працювало 22 співробітника. Наукове керівництво лабораторіями здійснював спочатку проф. В. Фінковський, а пізніше — проф. О. Дорожинський. Адміністратором наукового

персоналу був старший науковий співробітник, кандидат технічних наук І. М. Любимов.

Випускники кафедри стали керівниками топографо-геодезичних підприємств і підрозділів, провідними спеціалістами галузі.

У Російській Федерації серед геодезистів і картографів добре відомі імена О. Юськевича, П. Бурбана, А. Аляб'єва, М. Хемія, М. Чопея, М. Дакуса, В. Троцького, М. Панаса та інших. Серед провідних спеціалістів Білорусі знайомі імена В. Каленова, Г. Гарячого, А. Гордіюка, О. Ольшанського, Б. Яготінцева, О. Скрипка та ін. У Молдові працюють В. Кривий, В. Малюга, в Таджикистані — І. Чижаньков.

Випускники кафедри працюють за спеціальністю і за кордоном: І. Шегда (США), І. Сюмак (Чехія), А. Сас (Італія), Л. Чорна (Швеція), Р. Костів (Данія), О. Гаврилов (Польща).

За 40 років кафедрою підготовлено 1200 кваліфікованих фахівців, які високо тримають прапор рідної Політехніки.

В останні роки (2004–2007) діяльність кафедри зосереджена на модернізації навчального процесу, інтенсифікації наукових досліджень.

Потужно впроваджуються у навчальний процес комп'ютерні технології з обробки зображень та цифрової фотограмметрії.

Доцент В. Готов захистив докторську дисертацію «Методи навігаційно-цифрової фотограмметрії при дослідженні кінематичних процесів».

Під керівництвом завідувача професора О. Л. Дорожинського кафедра виграла міжнародний проект по лінії програми INTERREG-TACIS — «Захист історичного культурного ландшафту з метою розвитку регіональних особливостей та місцевої економіки», розрахований до виконання на 2007–2009 роки.

У вересні 2007 р. проведена 6-та Міжнародна науково-технічна конференція «Кадастр, фотограмметрія, геоінформатика — сучасні технології та перспективи розвитку», в якій взяли участь близько 130 фахівців з України, Польщі, Росії, Чехії, Канади, Швейцарії, Білорусі.

Перед колективом кафедри постають нові завдання з активізації всіх форм діяльності, особливо це стосується корегування навчання відповідно до вимог Болонської декларації. Кафедра переходить на двохступеневу форму підготовки бакалаврів та магістрів.

Кафедра кадастру територій

Створена в жовтні 2002 р. на базі кафедри інженерної геодезії та кадастру. Підрозділ здійснює підготовку спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Землеустрій та кадастр».

Підготовку фахівців за спеціальністю «Кадастр» розпочато в 1995 р. Вперше в Україні випустили таких спеціалістів вже у 1997 р. Нині диплом фахівця із землеустрою та кадастру отримало понад 400 осіб, із них магістрів — близько 200 осіб.

Очолує кафедру з дня її заснування Лев Миколайович Перович — доктор технічних наук, професор, дійсний член (академік) Української нафтогазової академії, член постійної комісії з питань земельного розвитку та кадастру

Міжнародної асоціації FIG, автор понад 100 наукових і науково-методичних праць у галузі оцінки нерухомості, кадастру і контролю за деформаціями об'єктів нафтогазового комплексу. В 1991 р. він захистив докторську дисертацію «Розробка методів і засобів геодезичного контролю деформацій інженерних споруд магістральних газопроводів».

Викладачі кафедри беруть участь у підготовці та проведенні всеукраїнських і міжнародних конференцій, є членами спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій, колективними й індивідуальними членами престижних міжнародних наукових і науково-технічних спільнот.

Студенти старших курсів спеціальності «Землепорядкування та кадастр» охоплені науково-дослідною роботою.

Щорічно колектив кафедри публікує в міжнародних і вітчизняних наукових виданнях наукові статті та тези, активно впроваджує в навчальний процес положення Болонської декларації. Конкурс на спеціальність упродовж останніх років в Інституті геодезії — найвищий.

Кафедра налагодила освітні й наукові зв'язки із закордонними вищими навчальними закладами.

Навчальний процес забезпечують кваліфіковані викладачі: 2 професори, 5 доцентів, 1 старший викладач, 2 асистенти, працюють лаборанти та інженери, навчаються аспіранти і здобувачі.

Доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Міжнародної академії наук екології та безпеки життєдіяльності (МАНЕБ), Української екологічної академії наук (УЕАН), академік Академії наук вищої школи України Ростислав Миколайович Панас — відомий учений у галузі ґрунтознавства, агрохімії, екології та природокористування. У 1992 р. він захистив докторську дисертацію «Агро-екологічні основи рекультивативі порушених земель Передкарпаття». Він автор понад 200 наукових праць з питань ґрунтознавства, екології та природокористування, зокрема чотирьох навчальних посібників: «Ґрунтознавство», «Рекультивативі земель», «Моніторинг і прогнозування використання земель», «Раціональне використання та охорона земель».

Кандидат технічних наук, доцент Юрій Петрович Губар працює на кафедрі від часу її створення. У 1992 р. закінчив із відзнакою Львівський політехнічний інститут за спеціальністю «Астрономогеодезія», в 2005 р. захистив кандидатську дисертацію «Кадастрова багатофакторна оцінка міських земель» (науковий керівник — професор Л. М. Перович). Йому належить понад 30 наукових і навчально-методичних праць із проблем нормативної та експертної оцінки земель. Співавтор навчального посібника, монографії та словника-довідника. Секретар Вченої ради Інституту геодезії, секретар науково-методичної ради, заступник завідувача кафедри.

Кандидат технічних наук, доцент Сергій Григорович Хропот працює на кафедрі від часу її створення. У 1979 р. закінчив Львівський політехнічний інститут, за фахом — інженер електронної техніки, та в 2003 р. — Львівський національний університет ім. І. Франка за спеціальністю «Правознавство». У 1992 р. захистив дисертацію «Розробка

Колектив кафедри кадастру територій.

Зліва направо, верхній ряд: З. О. Котик, А. С. Колос, Р. М. Панас, Л. М. Перович, Ю. П. Губар, С. Г. Хропот, І. Б. Романишин, нижній ряд: Г. О. Вовк, Л. В. Винарчик, В. М. Сай, Ю. С. Хавар, Л. Б. Чернявська

методів і засобів геодезичного контролю прямолінійності основних осей технологічного обладнання». Автор близько 90 наукових і навчально-методичних праць (зокрема 11 винаходів).

Кандидат технічних наук, доцент Андрій Стефанович Колос також на кафедрі від часу її створення. У 1963 р. закінчив радіотехнічний факультет Львівського політехнічного інституту за спеціальністю «Електронні прилади». У 1988 р. захистив кандидатську дисертацію «Розробка та дослідження автоматизованих методів і пристроїв вимірювання коливань зображень для визначення впливу вертикальної рефракції». З 1989 р. — доцент кафедри інженерної геодезії та кадастру, з 2002 р. — кафедри кадастру територій. У своєму доробку має понад 135 наукових і навчально-методичних праць, брав участь у багатьох міжнародних конференціях. За час роботи у Національному університеті «Львівська політехніка» підготував і прочитав 11 теоретичних курсів.

Кандидат технічних наук, доцент Зиновій Омелянович Котик працює на кафедрі від часу її створення. У 1984 році закінчив Львівський політехнічний інститут за спеціальністю «Астрономогеодезія». У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію «Проблеми інвентаризації магістральних газопроводів в гірських районах Карпат». Автор близько 40 наукових та навчально-методичних праць.

Кандидат технічних наук, доцент Ігор Богданович Романишин у 1995 р. із відзнакою закінчив геодезичний факультет Державного університету «Львівська політехніка». Упродовж 1995–1998 рр. — інженер галузевої науково-дослідної лабораторії геодезичного моніторингу та рефрактометрії. Потім працював асистентом кафедри вищої геодезії та астрономії. У 2006 р. захистив кандидатську дисертацію «Розробка технології оптимального моделювання GPS-мереж». З 2006 року — доцент кафедри кадастру територій, заступник директора Інституту геодезії.

Старший викладач Юлія Степанівна Хавар у 1999 р. закінчила з відзнакою Державний університет «Львівська політехніка» за магістерською програмою та спеціаль-

ністю «Землепорядкування та кадастр». Автор 3 наукових статей та 5 методичних вказівок

Асистент Віра Михайлівна Сай у 1998 р. з відзнакою закінчила Львівський політехнічний інститут за спеціальністю «Прикладна геодезія». Починала працювати на кафедрі інженером. З 2006 р. — асистент кафедри. Завершує роботу над кандидатською дисертацією «Організаційно-технічні засади функціонування кадастру земель водного фонду». Має 5 наукових і 6 науково-методичних праць.

Асистент Лілія Володимирівна Винарчик у 2002 р. закінчила Національний університет «Львівська політехніка» за спеціальністю «Землепорядкування та кадастр». З 2006 р. —

асистент кафедри кадастру територій. Працює над кандидатською дисертацією. Автор 3 наукових праць.

Аспірант Марія Степанівна Маланчук у 2006 р. закінчила НУ «Львівська політехніка», здобула кваліфікацію магістра з геодезії, картографії та землепорядкування. Під час навчання в університеті брала активну участь у студентських конференціях. У 2007 р. вступила до аспірантури і працює над кандидатською дисертацією «Моніторинг використання та охорони земель, порушених промисловими розробками родовищ сірки».

Завідувач лабораторії Галина Омелянівна Вовк працює на кафедрі кадастру територій з 1993 р. З 2000 р. залучалась до роботи на посаді асистента за штатним сумісництвом для викладання дисциплін «Техніко-економічне та екологічне обґрунтування кадастрових робіт», «Ринки землі та нерухомості». Брала участь у розробці методичних вказівок.

Інженер Лариса Борисівна Чернявська працює на кафедрі кадастру територій з 1993 р., після закінчення геодезичного факультету за спеціальністю «Прикладна геодезія».

Кафедра теорії математичної обробки геодезичних вимірів

Створена в 1968 р. Першим її завідувачем був доктор технічних наук, професор Г. О. Мещеряков. До складу кафедри увійшли доценти Д. П. Верхоломов, П. Т. Бугай, Л. С. Хижак, старші викладачі К. К. Печарський, М. Д. Йосипчук та асистенти І. М. Шоп'як і О. О. Веселовська.

У різні роки на кафедрі працювали доценти Л. О. Губаль, Е. М. Євсеева, В. В. Киричук, І. Л. Мамчур, професор О. М. Марченко, доценти П. І. Штабалюк, Р. О. Григорчук, асистенти О. А. Абрикосов, В. А. Скриль, В. І. Гавриш.

Протягом 1991–2001 рр. кафедру очолював доцент М. Йосипчук, а з 2001 р. завідувачем кафедри є доктор фізико-математичних наук, професор П. М. Зазуляк.

Нині на кафедрі працюють доценти М. Д. Йосипчук, В. О. Волос, М. М. Фис, А. Р. Согор, асистент Р. С. Фоца.

Кафедра здійснює підготовку спеціалістів геодезичного профілю з лінійної алгебри та аналітичної геометрії,

*Колектив кафедри теорії математичної обробки геодезичних вимірів.
Зліва направо стоять: М. Д. Йосипчук, П. М. Зазуляк, М. М. Фис, В. І. Гавриш,
Е. Р. Романюк; сидять: І. Т. Ліва, Р. Ф. Процик, Л. Ф. Рубаха*

математичного аналізу, диференціальних рівнянь, математичної обробки геодезичних вимірів, інформатики.

Викладачами опубліковано 102 науково-методичні розробки з усіх курсів, які читає кафедра. В 2007 р. видано навчальний посібник «Основи математичного опрацювання геодезичних вимірювань».

Наукова діяльність кафедри здійснюється за напрямом «Математичне моделювання в геодезії, астрономії та геофізиці».

За результатами наукових досліджень опубліковано 4 монографії та понад 450 наукових статей.

Професор П. М. Зазуляк займається дослідженням гравітаційного поля, геометричної фігури та внутрішньої будови Місяця. Доцент М. М. Фис розробляє математичні основи комплексного дослідження будови, фігури і гравітаційного поля планет. Доцент А. Р. Согор працює над темою «Узгодження параметрів референс-еліпсоїда за даними про регіональне гравітаційне поле». Доцент М. Д. Йосипчук вивчає методи розв'язування диференціальних рівнянь у нескінченно вимірних просторах. Доцент В. О. Волос проводить дослідження з термопружності та теплопровідності неоднорідних тіл, що мають не наскрізні та наскрізні чужорідні включення. Доцент В. І. Гавриш займається розробкою методів розв'язування крайових задач математичної фізики для неоднорідних структур. Доценти В. В. Киричук та Л. С. Хижак досліджували вплив рефракції на точність геодезичних вимірювань, а доцент Е. М. Євсєєва розробляла ймовірнісно-статистичні методи вивчення фізичних полів Землі.

Кафедра підтримує наукові зв'язки із зарубіжними науковими установами.

При кафедрі функціонує аспірантура — науковий керівник професор П. М. Зазуляк.

За період існування підрозділу захищено 2 докторські дисертації (П. М. Зазуляк, О. М. Марченко) та понад 20 кандидатських дисертацій.

Вагомий внесок у розвиток кафедри зробили її викладачі.

Герман Олексійович Мещеряков (1924–1992) — у 1949 р. закінчив Московський інститут інженерів геодезії, аерофотознімання та картографії. Там же навчався в аспірантурі, потім працював на геодезичному виробництві. Протягом 1953–1957 рр. був доцентом кафедри геодезії Челябінського педінституту і одночасно завершив роботу — в 1956 р. захистив кандидатську дисертацію. Упродовж 1957–1969 рр. Г. О. Мещеряков працював завідувачем кафедри математики Новосибірського інституту інженерів геодезії, аерофотознімання і картографії, проректором з наукової роботи. У 1964 р. захистив докторську дисертацію.

Із 1969 р. професор Г. О. Мещеряков — перший завідувач кафедри теорії математичної обробки геодезич-

них вимірів Львівського політехнічного інституту. Він читав курси лекцій з програмування, вищої та обчислювальної математики, диференціальної геометрії тощо, керував методичною роботою кафедри, науково-дослідною лабораторією № 57 і підготовкою дипломників та аспірантів.

Коло наукових інтересів Г. О. Мещерякова охоплювало космічну та динамічну геодезію, геофізику, астрономію, математичну картографію, прикладну математику. Результати його досліджень опубліковані у понад 160 працях, зокрема трьох монографіях та деяких статтях Великої Радянської та Математичної енциклопедії.

Серед визначних наукових досягнень Г. О. Мещерякова — монографія «Теоретичні основи математичної картографії» (1968). Це єдина з праць українських вчених, яка в 1972 р. була включена до американського списку вибраної світової літератури з математичної картографії.

Проте головною заслугою професора Мещерякова є створення у Львові відомої у світі наукової школи з дослідження гравітаційного поля Землі та планет, досягнення якої широко використовуються в космічній геодезії та геофізиці.

Лев Степанович Хижак у 1953 р. закінчив геодезичний факультет Львівського політехнічного інституту за спеціальністю «Астрономогеодезія». У 1964 р. захистив кандидатську дисертацію. З 1953 р. працює на посаді асистента кафедри геодезії та кафедри інженерної геодезії. З 1965 р. — старший викладач, а з 1966 р. — доцент кафедри ВГІА. З 1971 р. — доцент даної кафедри. Опублікував 72 наукові праці, з них 10 методичних розробок.

Емілія Михайлівна Євсєєва у 1965 р. закінчила геодезичний факультет Львівського політехнічного інституту за спеціальністю «Астрономогеодезія». У 1978 р. захистила кандидатську дисертацію (Інститут фізики Землі, Москва). На кафедрі працює з 1973 р.: спочатку на посаді асистента, з 1979 р. — старшого викладача, а з 1983 р. — доцента. Опублікувала 56 наукових праць, з них 27 методичних розробок. Викладала курс «Теорія математичної

обробки геодезичних вимірів». Науковий напрям — «Ймовірісно-статистичні методи вивчення фізичних полів Землі».

Доцент Микола Дмитрович Йосипчук у 1961 р. закінчив механіко-математичний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка за спеціальністю «Обчислювальна математика». В 1979 р. захистив в Інституті математики АН України дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. На кафедрі працює з лютого 1968 р. — на посадах асистента, старшого викладача, доцента. Протягом 1991–2001 років обіймав посаду завідувача кафедри. Опублікував 53 наукові праці та 23 методичні розробки. Викладав курси «Аналітична геометрія», «Обчислювальна математика», «Математичний аналіз».

Професор Петро Михайлович Зазуляк у 1971 р. із відзнакою закінчив геодезичний факультет Львівського політехнічного інституту. Після аспірантури, з 1974 р. працював молодшим науковим співробітником НДЛ-57 на кафедрі теорії математичної обробки геодезичних вимірів. У 1978 р. захистив дисертацію і був обраний на посаду старшого викладача, а в 1980 р. — доцента. З 1982 р. працював заступником декана геодезичного факультету, а в 1993 р. його призначили деканом. У 1997 р. захистив докторську дисертацію і здобув науковий ступінь доктора фізико-математичних наук. Упродовж 2001–2007 рр. виконував обов'язки директора Інституту геодезії Національного університету «Львівська політехніка».

З 2 лютого 2001 р. завідує кафедрою. Опублікував 94 наукові праці, з них 23 — навчально-методичного характеру. Викладав дисципліни «Обчислювальна техніка та програмування», «Вища математика» та «Теорія математичної обробки геодезичних вимірів».

Доцент Михайло Михайлович Фис у 1972 р. закінчив механіко-математичний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка за спеціальністю «Математика», за кваліфікацією — математик-обчислювач. У 1986 р. захистив кандидатську дисертацію. На кафедрі працює з 1985 р. на посаді асистента, а з 1988 р. — доцента. Опублікував понад 30 наукових праць і 11 методичних розробок. Викладав курси «Обчислювальна техніка та програмування», «Числові методи, математичне

моделювання в геодезії», «Лінійна алгебра і аналітична геометрія».

Доцент Василь Іванович Гавриш у 1982 р. закінчив математичний факультет Львівського національного університету ім. І. Франка за спеціальністю «Математика». На кафедрі працює з лютого 1993 р. — асистентом, потім старшим викладачем, доцентом. У 1993 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. Читав дисципліни «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Інформатика та програмування». Опублікував понад 40 наукових статей, 9 методичних розробок та навчальний посібник із грифом Міністерства освіти і науки України у співавторстві.

Доцент Валерій Опанасович Волос у 1971 р. закінчив фізичний факультет Львівського національного університету ім. І. Франка за спеціальністю «Радіофізика та електроніка». У 1982 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. На кафедрі працює з 1994 р. — на посаді старшого викладача, а з 1995 р. — доцента. Опублікував 53 наукові праці та 10 методичних розробок. Викладав курси «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Математичний аналіз», «Диференціальні рівняння», «Сферична тригонометрія», «Теорія інтерполювання функцій».

Доцент Андрій Романович Согор у 1991 р. закінчив геодезичний факультет Львівського політехнічного інституту за спеціальністю «Астрономогеодезія». У 1996 р. захистив кандидатську дисертацію «Узгодження параметрів референц-еліпсоїда за даними про регіональне гравітаційне поле». На кафедрі працює з 1994 р. — на посаді асистента, з 1999 р. — старшого викладача, а з 2001 р. — доцента. Опублікував 23 наукові праці та 12 методичних розробок. Викладав курси «Математичне опрацювання геодезичних вимірювань», «Інформатика та програмування».

Асистент кафедри Роман Степанович Фоца у 1994 р. закінчив геодезичний факультет Національного університету «Львівська політехніка» за спеціальністю «Астрономогеодезія». З 1998 р. працює на кафедрі. Опублікував 8 наукових статей та 6 методичних розробок. Проводив лабораторні заняття з курсів «Теорія математичної обробки геодезичних вимірів», «Обчислювальна техніка та програмування», «Інформатика та програмування».

